

Akademický rok 2019/2020

Diplomová práce – posudek vedoucího

Jméno a příjmení studenta: Martin Cáb

Název práce: Bez názvu

Slovní hodnocení:

Nebylo tomu tak dávno a na řadě vysokých výtvarných škol platil nepsaný úzus, že student během studia nevystavuje, nanejvýš v diplomantském ročníku. Dnes je hojná účast na frekventovaném uměleckém provozu už od prvních ročníků v podstatě pravidlem a čerstvý absolvent by už měl mít během studia vytvořený korpus svého profesního CV, s kterým dále pokračuje, spíše než nově vstupuje do uměleckého života. Není tedy divu, že někteří diplomanti cítí únavu nebo dokonce vyhoření v bodě, kde o pár generací starší předchůdci pociťovali zcela opačné emoce. Porovnávat, který ze zmíněných přístupů je vhodnější, by bylo zbytečné, protože se ve společnosti a umění změnilo příliš mnoho věcí, abychom vůbec měli na výběr.

Martinova tematizace únavy a vyhoření v diplomové práci sebereflexivně pohlíží na právě prožívaný moment absolvování a konce studia. Není to první a nebude zřejmě ani poslední prací na toto téma. Mohli bychom námět práce považovat za vzpurně ironické gesto někoho kdo má školu tzv. “na háku”, ale bylo by to povrchní čtení. V Martinově diplomové práci se pojí humor s existenciální tísni a institucionální kritikou a lze ji vnímat jako důležitou generační zprávu o rozpoložení dnešních studentů a čerstvých absolventů zahlcených a vyčerpaných kulturním provozem.

Martinovo dílo vychází z neplánované události: Interakce s dílem (socha židle z polystyrenu) jiného umělce v galerii, kam Martin přišel jako divák a nechtěně dílo – usednutím na něj – zničil. Z aktu likvidace uměleckého díla nakonec povstalo jako fénix nové – metadílo prezentované zde jako jeho diplomová práce. Martin břitce navázal na výše popsanou nešťastnou událost i retrokonceptuální estetiku zničeného díla (viz. podoba výsledné instalace). Židle byla často zpracovávaný motiv konceptuálního a nekonceptuálního umění pro svou užitnost a univerzální čitelnost, jako znaku. Martina nezmátlo (později rozsednuté) dílo svým charakterem všednodenního objektu (židle) vystaveného v galerii – na to je už příliš vzdělaným a ostříleným divákem. Je třeba znovu zmínit, že Židle je skutečnou stálou galerijního umění a na přítomnost židle jako uměleckého díla si proto jako “insideři” zkrátka dáváme v galerijním prostoru (za normálních okolností a bdělí) pozor. To, že jde o sochu židle, Martin nerozpoznal pouze a jenom pro svou únavu a psychický stav: nepřítomnost a přehlacenost vjemy a sociálními interakcemi na vernisáži a nutnou potřebou spočinout.

V Martinově práci nejde (pouze) o obdobu vtipu o tom co všechno může být dnes uměleckým dílem a jak si to kde kdo (někdy i umělec nebo historik umění) splete. Za všechny reprezentovaným třeba 2020 memetizovaným citátem. „Je tohle umělecká instalace nebo *náhodné seskupení rostlin?*“ „dívky v transparentních brýlích“ z dokumentárního seriálu Kmeny (díl o hipsterech), který posloužil jako v celku levný vtip o “autismu” současného umění.

Martin pro mě podává ve své práci daleko závažnější zprávu než vtip. Zprávu o “temné hmotě” - termínu, s kterým přišel Gregory Sholette ve stejnojmenné knize, který označuje masu marginalizovaných umělců, kteří jsou esenciální pro chod mainstreamového komoditního a institucionalizovaného umění, avšak (nebo právě proto) jsou neohodnoceni. Účastní se provozu umění na jejich vlastní psychický i materiální úkor a udržují ho při životě v jeho stávající podobě. “Temná hmota” studentů a absolventů masifikovaného uměleckého školství, návštěvníků vernisáží a blogů, vzhlížejících k dílům (možná) úspěšnějších umělců a otročících tak svým zájmem až do úmoru ve světě “taženém ekonomikou pozornosti”.

Martinovo “destruktivní spočinutí” vystihuje celou ambivalenci “bytí” v současném umění zároveň jako jeho tvůrce, divák, uživatel, privilegovaný i prekarizovaný a věčně se srovnávající láskyplný trpitel - člověk, který si unavený sedá. Člověk jako každý jiný.

Závěrečné hodnocení:

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace:

A

Posudek vypracoval:

MgA. Pavel Sterec, Ph.D.

Datum:

10. 8. 2020